

STENHUGGEREN

medlemsblad

for

JYSK STENKLUB

AMATØRGEOLOGISK FORENING
AARHUS

nr 3

1 oktober 1978

4 årgang

BRÆNDING AF BRASIL-AGATER

49

I en brochure er jeg stødt på følgende kuriøse artikel:

Der findes visse agater, der ved en opvarmning får en blivende forøgelse af farvernes intensitet, - måske delvist i flader eller striber. Hvis du er interesseret i det, skal du have en aluminiums-pande, sand og agat. Der lægges først et 10 mm tykt lag sand i bunden af panden, og ovenpå lægges agaten. Agaten må ikke komme nærmere kanten af panden end 10 mm, da varmen fra kanten ellers kan få agaten til at revne. Er der flere agat-skiver, kan de stakkes ovenpå hinanden med 5 mm sand imellem. Den øverste agat dækkes med 10 mm sand. Den samlede tykkelse bør ikke være mere end 100 mm. Nu sættes panden ind i ovnen, hvor man lader det stå i 1 time ved 350 °C. Herefter nok

1 time ved 450 °C. Derefter varmes endnu 1 time ved 550 °C. Til slut lader man ovnen varme på højeste trin i 2 timer. Afkølingen skal ske langsomt - over natten, eller i løbet af ca 12 timer.

- - - - -

Der nævnes i opskriften ikke noget om, hvilken slags ovn, der er tænkt på, men hvis man er den lykkelige ejer af en keramik-ovn, så må det vel være sagen. En almindelig bageovn kan da vist ikke leve op til dette. Der nævnes heller ikke noget om, hvad det højeste varmetrin går op til, og der må vel være en øvre grænse, som man ikke bør gå over.

Hvis nogen prøver det her, vil bladet gerne optage en rapport over forsøget.

red

UDSTILLING I ODENSE

Den Fynske Stenklub holder i år 10-års jubilæum, og i den anledning arrangeres en udstilling, der er åben Lø - Sø - 23-24/9. Hvis de af vore medlemmer, der ønsker at se udstillingen, giver mig besked, vil jeg gerne hjælpe med at få fyldt bilerne (private), ligesom det nu kan lade sig gøre.

Hanne Kunde

STUDIEAFTENER tirsdage kl 19.00 - 22.00 på Åby bibliotek påbegyndes Ti 26/9. På den første aften træffes aftale om, hvilke tirsdage og hvilke

studieemner, der skal dyrkes.

Kunde

På opfordring er endnu engang anvendt større typer i bladet. Den opmærksomme læser har sikkert bemærket det. Reaktionen : godt/skidt ønskes. red

Announce

International Minerals & Gems Birgittevej 6
v/Niels Schjeldahl 06-261210 8220 Brabrand

Righoldigt lager af sjældne og populære mineraler fra Afrika, Amerika og Australien samt nye spændende slibematerialer.

Forhandling af Diamond Pacific slibemaskiner med diamantslibehjul samt andre maskiner til forarbejdning af sten.

Nye "dop-sticks". Undgå brændte fingre ved brug af dop-voks. Køb den nye aluminiums dop-stick og brug dobbeltklæbende tape. Nemt og smertefrit. E-neforhandling for Danmark.

Plastikæsker med 4 x forstørrelse i låget. Halvfabrikata til fremstilling af smykker i sterling-sølv og andre materialer.

LISTE FRESENDES PÅ FORLANGENDE. HAR DU ET SPECIELT ØNSKE, SÅ RING OG LAD OS FINDE UD AF DET. POSTORDRER EKSPEDERES.

NB. For tiden haves et par helt vidunderlige stykker Rhodocrosit med dybrøde krystaller. Endvidere et skønt stykke Linarit.

VÆRKSTEDET SCT ANNAGADES SKOLE

Værkstedet åbner igen onsdage 14.00 - 17.00 samt 19.00 - 21.30. Første gang On den 27/9. Efter aftale med mindst 3 deltagere åbnes også mandag aften 19.00 - 21.30.

Kunde

kom da op at stå trods de forviklinger, der selvfølgelig opstod, da åbningsdagen nærmede sig. Mange af klubbens medlemmer havde bidraget til montererne med de finere eksemplarer af deres mineraler og fossiler, og med hele 2 salgsboder og en ganske pæn maskinudstilling blev udstillingen både kvalitativt og kvantitativt til et godt arrangement, som Hilbert Nielsen og de mange hjælpere godt kan være stolte af.

 Dette var vor udsendte medarbejders indtryk.

FINLANDSTUREN 4 - 12 AUGUST 1978

På et af vore lørdagsmøder i klubben vil der blive fortalt udførligt om turen og vist billeder og sten, så jeg vil kun gøre dette til et kort indlæg. Lad dét være slået fast: Det var alle tiders stentur! De fleste fik lyst at komme igen en anden gang. Dolly havde gjort et enormt arbejde for at finde frem til gode fundsteder.

Vi havde jo bus med fra Danmark, og vi blev kørt rundt overalt og direkte til stenaffaldsdyngerne, så på den måde var det ingen anstrengende tur. Først var vi i Pargas nær Åbo, hvor vi fandt pargasit, chondrodit, grafit, apatit, phlogopit, og fluorit. Alt i den dejligste hvide calsit.

I Helsingfors var vi på det geologiske institut. To geologer stod til vores rådighed. Først var der gennemgang af deres tilgængelige samling, som er god og moderat. Senere hørte vi lidt om

Finlands minedrift. Om eftermiddagen besøgte vi en stensliber, som også solgte sten. Dagen efter besøgte vi ejeren af spektrolitbruddet, som ligger nær den russiske grænse. Vi kunne købe rå sten, skiver og slebne sten, så der var livlig handel. Bagefter kørte vi langt ud i skoven, hvor han havde åbnet et lille brud for turister. Der kunne vi tage alt, hvad vi - og bilen - kunne fragte derfra for 10 FM pr næse.

Turen gik så til Outokumpu, hvor vi var tre forskellige steder. Der blev fundet gode krystaller af chromdiopsid, uwarovit, og der var pyrit, serpentin, grafit, asbest, talk, chlorit, ren kobber, fuchsit og kobberkis. Vor guide, Lena bragte os på sporet af højkvarts, og en bjergart, ophi-dolomit eller serpentin-dolomit, fandt hun også til os.

Det sidste fundsted var nær Virrat. Her fandt vi røde, grønne og sorte turmaliner, og der var spodumen, lepidolit, apatit, røgvarts og citrin, - alt i hvid feldspat og kvarts. - Andre har nok flere mineraler at fremvise, men det får tiden vise, når vi mødes.

Der var også tid til lidt sight-seeing, og det var absolut prisværdigt. Det er rart ind imellem at få øjnene og tankerne væk fra stenene, og rart med et tiltrængt ophold på en lang dags køretur.

Bliver kommende ture lige så vellykkede, så overvej at tage med næste gang.

Hanne Sønnichsen

FELDSPATER

Vi fortsætter her med en lille bid af Jón Svanes artikel. Den indledtes i STENHUGGEREN nr 1/1978. Det anbefales at se det første afsnit igennem før læsning af dette for sammenhængens skyld (red) :

De 2 almindeligste navne i litteraturen kendetegner 2 hovedgrupper af feldspatminerale. Det er alkali-feldspaterne og plagioklaserne. De udgøres af blandinger af tre mineraler: orthoklas, albit og anorthit. I blandingen er det ikke normalt, at man kan skelne de enkelte bestanddele.

Alkalifeldspaterne udgøres af blandinger mellem orthoklas og albit, mens plagioklaserne udgøres af blandinger mellem albit og anorthit. I hver gruppe kan der være iblandet lidt af det tredje mineral, men det er sjældent mere end nogle få %. Blandinger med ca lige dele af hvert af de tre mineraler forekommer yderst sjældent og aldrig som enkelt mineral. En sådan krystal vil bestå af alkali-feldspat og plagioklas udskilt i lameller, som danner krystallen. Det er et fænomen, der er meget almindeligt ved feldspater. - Lad os se på de to hovedgrupper. Først :

Alkali-feldspater :

De inddeles alt efter blandingens indhold af orthoklas og albit, idet man ser bort fra et eventuelt indhold af anorthit. Desuden fås en opdeling i afhængighed af dannelsesstemperaturen.

fortsættes

PROGRAM FOR EFTERÅRET 1978

Lø 9/9 kl 14.30 på Åby bibliotek. Sommerens fund
- tag dine fund med. Der fortælles lidt om Fin-
landsturen og vises billeder. Desuden vises to
svenske naturfilm.

Lø 16/9. Tur til Gram. Afgang kl 08.00 fra kaser-
nearealet ved Frederiksallé.

Lø 14/10 kl 14.30 på Åby bibliotek. Ole Skovrup,
arkæolog-stud. holder foredrag . Arkæologi.

Lø 21/10. Tur til Kysing. Afgang kl 10.00 fra Ka-
sernearealet ved Frederiksallé. Oldsager.

Lø 11/11 kl 14.30 på Åby bibliotek. Auktion over
indkøbte sten. Filmfremvisning.

Lø 9/12 kl 14.30 på Åby bibliotek. Julehygge med
lotteri á la sidste års. Foredrag af Hugo Tuver.

Tilmelding til turene senest en uge før til Dolly
Jacobsen, 06-143461 eller Erik Jensen, 06-149521,
eller et andet bestyrelsesmedlem.

Bestyrelsen

Form. Hanne Kunde, Bøgevej 7, 8260 Viby J, 140100

Jón Svane, Hjelmensgade 4³, 8000 Aarhus C.

Erik Jensen, Plutovej 8, 8270 Højbjerg, 149521

Dolly Jacobsen, Augbgg. 19, 8000 Aarhus C 143461

Ingemann Schnetler, Fuglebakken 14, Stevn-

-strup 8870 Langå 467282

Indlæg til næste blad senest november medio.

red S Sønnichsen, Agernv. 115, 8330 Beder 937113